

Čl. 3. Izjeme in priboljški, kar jih ima glede brambovske dolžnosti tržaško mesto in okolica, devljejo se s tem ob moč.

Brambovski dolžnosti podvrženi, a dozdej vojaške službe popolnoma oproščeni v nekdanjem okrožju Kotorškem in na kopni deželi nekdanjega okrožja Dobrovniškega Dalmatinskega kraljestva imajo odsihmal zadostovati svoji brambovski dolžnosti le v deželni brambi.

Organizacijo (vredbo) in porabo po sedanjosti postavi brambovski dolžnosti podvrženih mož na Tiroljskem in Vorarlberskem, kar jih bo ostajalo čez poln lovski polk, kakor tudi službovanje v deželni brambi teh dežel bo natančneje določilo deželno postavodajstvo.

Čl. 4. One osebe, ki so se pred veljavo te postave v smislu zaukaza 21. febr. 1856 od vojaščine odkupile in se je odkupnina od njih sprejela, popolnoma so oproščene vsake vojaške službe.

Čl. 5. Ko bi žugala nevarna vojska in bi ne bilo izpolnjeno predpisano število stoječe in pomorske vojske, morejo se po razmeri starosti k službi v rezervi ali v deželni brambi poklicati vsi oni, ki so bili po dosedanji brambovski postavi vojaštvu podvrženi in so tudi prišli k novačenju, a se niso potrdila med vojake, če niso še dovršili 32. leta svojega življenja.

Čl. 6. Pričenši dne, ko veljavo zadobi ta postava, ne sme se nihče več na telesu kaznovati ali v železje vklepati, niti v stoječi, niti v pomorski vojski, niti v deželni brambi.

Čl. 7. Glede kazni, ki se imajo po pričujoči postavi določevati, dostaja se postopanje, sodba in izvršitev političnih uradnih po predpisih, ki so jim dani o političnem kazenskem uradovanju.

Čl. 8. Moj minister za deželno brambo ima v porazumljenju z državnim vojnim ministrom izdati potrebne zaukaze, po katerih naj se ta postava izvršuje.

V Bñdi, 5. decembra 1868.

Franc Jozef I. r.

(Podpisi odgovornih ministrov.) („Sl. N.“)

Gospodarske stvari.

Kaj je storiti, da biki ne ubežijo.

Da biki ne ubežijo in poprek nikogar ne napadejo, se priporoča sledeč pomoček. Biku se mora še v hlevu rep čez hrbet pripognoti in se mu privezati na roge, da ne more glave prinagnoti, da bi ga ne bolelo. Tako zvezan bik mora glavo zmirom visoko nositi in je tako pokoren, da ga vsako dete more voditi.

O odločenju različnega reda za različno obrneno kraje najdemo v „Frauend. Bl.“ sledeče: za jutro stran so prilične posebno vse jablani, hruške, slive, črešnje, murve, kutine, ribezelj. — Za južno stran: vino, breskve, mandelni, majniške črešnje, pozno zrela jabelka, hruške in nektera plemena sliv, da bi hitreje dozorele. — Za večerno stran: murve, marilice, slive, jabelka hruške, črešnje maline, kutine in arbez. — Za severno stran: Kisle črešnje, lešnjaki in maline. Ako se kateri strani po spred stolecih hramih ali drevskih več ali manj sence dela, se mora na to ozir jemati; tako se tudi prostejša in bolj zavarovana lega, mrzlejša ali toplejša tla ne smejo spregledati.

Bučelarstvo.

Kako gre buče kupovati.

Koš, ki bi imel dober biti, mora razum več ali manj priročnega in lepega stanovanja posebno veliko množino bučel imeti. Več ljudstva biva v košu, tim viša je njegova cena, če je sicer v dobrem stanu. Množica ljudstva se spozna letnega časa po močnem in trajajočem hrumu, če se na koš potrka in z učesom na žrelu posluša. Dober koš ne sme prestar biti. Eno-, dva- k večemu triletne koše je naj bolje kupiti. Dober koš mora tudi toliko založenega imeti, da ljudstva hraniti ni treba. V pozní jeseni ali po zimi kupovati ne sodi, ker se takrat ne zna, koliko je založenega medu, koliko ne. Spomlad ali čas rojenja je naj pripravniši. Kar se rojev tiče, kupuj le samo take, ki so ali meseca maja ali v prvi polovici junija se vzdignoli. Poznejši roji preveliko stoje, ker se navadno v jeseni močno hraniti morajo. Dober koš ne sme brez matice biti. Če se kupi blizo kje kakšen koš, ga je treba rano, poprej ko začnejo buče letati, na novo mesto postaviti, ker se drugače preveč bučel

zaleti vračajočih se na staro mesto. Roji se postavijo hitro po rojenju na vsakem priročnem kraju.

Domače stvari.

Kopeli za noge proti glavoboli, omamici, krču v želodecu in koliki. Če se med ljudstvom kopeli za noge pri taki bolezní svetujejo, se navadno reče: Napravi si kopel za noge vročo, kakor boš mogel prenašati. — To pa je celo krivo, ker če ravno kopeli za noge, pri zgoraj imenovanih boleznih večkrat koristijo, vendar vroče vsikdar škodijo; če zatoraj hočemo, da kopel za noge pri rečenih boleznih koristi, mora biti samo mlačna (morda tako topla kakor je novodojeno mleko) nikakor pa vroča. Čez 15 minut se kopel ne sme rabiti. Po kopeli se morajo noge toplo zaviti.

Pomoček proti stenicam. Nakoplji si kolmusovega korenja (*Calamus aromaticus*), zreži ga in kuhaj jedno uro. S to tekočino vmivaj pohištvo in ga vlij v vsako mesto, v katerem misliš, da se nahajajo stenice. Vroča tekočina in jena vonjava prežene ali pomori vse stenice popolnoma.

Pridavanje apna kokošni hrani. Ker so kosti živali sestavljene naj več iz apna, zatoraj je vsem živalim potrebno apno. Ker se v vsaki hrani nahajajo delki apna, tako ni potrebno, da bi se živalim davalo apno posebno. Kokošim in drugi domači perutnini pa ni potrebno apna samo za kosti, temoč tudi za jajca, ker jajčeva lupina je večidel iz samega apna. Ako tedaj hočemo, da nam kokoši prav obilno nesejo, treba skrbeti za to, da dobijo več apna v jed. V ta namen je naj bolje, če se jajčeve lupine celo nadrobno sterejo in zmeljejo in s to moko potrosi hrana za kokoši. Skušuje potrudujejo, da so kokoši, ki so na ta način k hrani primešano apno dobivale, trikrat toliko jajec iznesle, kakor one, ktere so sicer ono isto hrano ali brez apna dobivale. — Treba skusiti.

Mravlje naj lože pokončaš, če mravljišča poiščeš in z vrelo vodo dobro poliješ.

Sir se varuje črvov, če se v hmelj zamota; po tem dobi tudi dober okus.

Voda za omivanje posode. Steklena in prščena posoda, v kateri se nosi voda ali stoji, postane s tega nečista, da se v nji vsede apno, ktero se samo z vodo ne da izmiti.

Ako se vendar k vodi prilije malo solne kisline (na merico po 12—15 kapelj) se s tako vodo ne omije samo čisto posoda, temoč tudi okno.

Poraba premogovega pepela za gnoj in klajo. Premogov pepel svinje rade žerejo posebno one, ktere se pitajo, če jo spustiš iz hleva gre naj prej pepel iskat in ga žere. Prasecem je zlo koristno davati med klajo pepela s peskom zmešenega, kar čini, da ne dobijo griže in poprek ne zbolijo tako lahko. Na ta način se pepel zmeša tudi z gnojem, kar je tudi koristno.

Iz starega novo. Angleži delajo iz starega platna novo. Staro platno se namreč z mašinami raztrga, vlakno se dobro izpere in se sopet prede in tke. Ravno tako ravna se z volnatimi cunjami, iz katerih delajo nove robce in druge stvari. Tudi svilne (židane) cunje porabijo na ta način.

Novi cement za cevi, po katerih gre plin (gaz) ali hlapi se tako pripravlja. Vzemi 6 delov celo na tanko stolčenega grafitu, 3 dele pogašenega apna in 6 delov sumporne kisle soli, to se vse skupaj zmeša z 7 deli kuhanega olja. Zmes se mora dobro premešati. G. L.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

IV. del.

O bankah.

41. Stvar je celo jasna, da bankine note morajo biti jednako kovini dobre: recimo, da se je ustanovila banka z zlato in sreberno založnino en milijon goldinarjev; ta posodi dobrim in zanesljivim upnikom to vsotino v svojih notah ter hrani zlato in srebro. Za posojeno vsotino v notah dobi v zameno biljege ali dolžna pesma za en milijon goldinarjev: na ta način se je bankin kapital dvostruko pomnožil: ima zdaj na mestu jednega dva milijona goldinarjev, namreč en milijon v zlatu in srebru, in en milijon v biljegah od